

Koos Franssen
S4228618

Bachelorscriptie
Dr. S.L. Frank
Radboud Universiteit Nijmegen
2015

VERGEET JE JE JE IPAD NIET?

DE BENEFACTIEF ALS LIMBURGISME

Inhoud

0. Abstract	2
1. Inleiding.....	3
1.1. Vergelijkbare constructies	3
1.1.1. Possesieve datief-constructie	4
1.1.2. Onaccusatieve indirect-objectconstructie	4
1.1.3. De middel-constructie	4
1.2. Eigenschappen van de benefactief	5
1.2.1. Linguïstische eigenschappen	5
1.2.2. Semantische eigenschappen van de benefactief	5
1.2.3. Semantische verschillen met het belanghebbend voorwerp	6
1.3. De invloed van L1 op L2	7
1.3.1. Full Transfer/Full Access model	7
1.3.2. Processability theory	7
1.3.3. Matrix Language Frame model	7
2. Methode.....	9
2.1. Materiaal	9
2.2. Procedure	10
2.3. Proefpersonen.....	10
2.4. Analyse	10
3. Resultaten	10
4. Conclusie	12
5. Bibliografie	12
6. Bijlagen.....	14
6.1. Gebruikte targetzinnen	14
6.2. Gebruikte fillers	15

0. Abstract

In het Limburgs taalgebied van Nederland worden vaker dubbel-objectconstructies gevormd in een context waar deze in het Standaardnederlands onjuist zouden zijn. Een van deze constructen is de benefactiefconstructie, waarbij het indirecte object de belanghebbende (of benadeelde) van de handeling wordt aangeduid. In dit onderzoek is middels een enquête gekeken naar de waardering van de benefactief in de Standaardtaal door zowel Limburgers als niet-Limburgers. De resultaten geven aan dat er een hogere waardering is voor de benefactief door Limburgers dan door niet-Limburgers.

Dialect speakers of the Dutch province Limburg use indirect objects in a context which is not common in Standardized Dutch. The benefactive, which is such an indirect object, names the entity that has been either benefited or disadvantaged by the action the verb describes. The recent study focuses on the acceptance of the benefactive in Standardized Dutch speech by speakers of the dialect of Limburg versus people who are not from Limburg. This is done through a survey. The results show a higher acceptance of the benefactive by speakers of the dialect of Limburg than by non-speakers of the dialect.

1. Inleiding

Laatst hoorde ik in Reuver een jongen tegen een andere jongen zeggen: ‘*Vergits se dich diene iPad neet?*’ Vrij vertaald werd er gezegd: ‘Vergeet je je iPad niet?’ Letterlijk vertaald komt er nog een ‘je’ bij: ‘Vergeet je je je iPad niet’. De eerste *je* is het subject van de zin en de laatste *je* is het bezittelijk voornaamwoord. Waar komt die tweede *je* dan vandaan?

De tweede *je* is een reflexieve *je* en vervult de functie van de benefactief. Deze dubbel-objectconstructie geeft aan wiens voordeel of nadeel de in de zin uitgedrukte handeling is. In het Standaardnederlands kan deze functie alleen nog maar worden vervuld door een belanghebbend voorwerp met het voorzetsel *voor*, zoals in (1). De benefactief zoals deze in Limburg voorkomt, ondersteunt ook constructies zoals in (2), die in de Nederlandse Standaardtaal onjuist zijn.

(1) Ik koop een nieuw paar schoenen *voor mijn vader*.

(2) *Ik koop *mijn vader* een nieuw paar schoenen.

Vanaf hier zal ik de voorzetselloze variant zoals in (2) benoemen als benefactief. De variant met de voorzetselconstituent zoals in (1) noem ik het belanghebbend voorwerp.

1.1. Vergelijkbare constructies

De bekende dubbel-object constructie in het Nederlands is die van het meewerkend voorwerp. Zo bevat zin (3) het meewerkend voorwerp *alle kinderen*, wat inhoudt dat de juf de vraag aan alle kinderen stelt.

(3) De juf stelde *alle kinderen* een vraag.

(4) De juf stelde een vraag *aan alle kinderen*.

Het weglaten van het voorzetsel is bij een meewerkend voorwerp, in tegenstelling tot bij een belanghebbend voorwerp, wel mogelijk in de Nederlandse Standaardtaal (vergelijk (3) en (4)).

Leonie Cornips beschrijft in haar proefschrift (1994) naast de benefactief nog meer voorkomens van het indirect object in het Heerlens algemeen Nederlands waar deze in het Standaardnederlands als ongrammaticaal zouden worden bestempeld. Hieronder worden er een aantal besproken.

1.1.1. Possesieve datief-constructie

In de possessieve datief-constructie is er een onvervreemdbare bezitsrelatie tussen het indirect object en het directe object (Cornips 1994: 143). In het voorbeeld is te zien dat het directe object *de handen* het bezit is van het indirecte object *zich*.

(5) De jongen wast *zich* de handen.

1.1.2. Onaccusatieve indirect-objectconstructie

Het onaccusatieve indirect object bevat een intransitief werkwoord dat een indirect object oproept. Cornips & Hulk (1996) constateren dat deze constructie soortgelijk ook in het Frans optreedt.

(6) Heerlens Nederlands Het riet buigt *zich*. (Cornips & Hulk 1996: 1)

(7) Frans La branche *se* casse. (ibidem.)

Het Heerlens Nederlands en het Frans hebben twee overeenkomsten in het gebruik van deze constructie: allereerst heeft de (ergatieve, intransitieve,) onaccusatieve indirect-objectconstructie een transitieve equivalent met een veroorzaker als extern argument (Cornips & Hulk 1996: 9). Ten tweede dient de onaccusatieve indirect-objectconstructie als aspectmarkeerder; de aanwezigheid van het indirecte object legt de focus op het einde van de handeling (Cornips & Hulk 1996: 14).

Een kanttekening bij deze constructie is dat Cornips (1994: 205) eerder opmerkt dat ze deze constructie nog niet eerder is tegengekomen in de dialectliteratuur. Het is dus maar de vraag hoe de geografische spreiding van deze constructie is: komt deze alleen in Zuid-Limburg voor of ook in andere Limburgse dialectgebieden?

1.1.3. De middel-constructie

De middel-constructie is afgeleid van een transitieve zin (Cornips 1994: 227). Net als in een passiefzin is het object van de transitieve zin gepromoveerd tot het subject, zoals te zien is in het voorbeeld.

(8) Het boek verkoopt *zich* goed. (Cornips 1994, 227)

Een verschil is echter dat een passiefzin het hulpwerkwoord *worden* oproept en ruimte laat voor het oorspronkelijke subject om in de doorbepaling te verschijnen. In de middel-constructie met *zich* zijn zowel een doorbepaling als het hulpwerkwoord *worden* niet mogelijk of in elk geval niet noodzakelijk. De middel-constructie lijkt wat dat betreft meer op een constructie met het hulpwerkwoord *laten*, zoals in het voorbeeld.

(9) Het boek laat *zich* goed verkopen.

1.2. Eigenschappen van de benefactief

1.2.1. Linguïstische eigenschappen

In haar proefschrift noemt Cornips (1994: 176) twee condities die noodzakelijk zijn voor het optreden van de benefactief. Ze zegt dat het predicaat transitief moet zijn en dat het subject een agentief extern argument moet zijn. Met andere woorden, er moet worden voldaan aan de volgende eisen:

- a) Het werkwoord moet naast het subject ook een object kunnen oproepen.
- b) Het subject moet een handelende actie uitvoeren.

De eerste voorwaarde sluit (10) en (11) uit. De tweede voorwaarde sluit vormen als (12) en (13) uit.

(10)*Marie werkt hem. (Cornips 1994: 176)

(11)*Marie lacht hem. (ibidem.)

(12)*Marie weet hem het antwoord. (Cornips 1994: 177)

(13)*Marie kent hem zijn lessen. (ibidem.)

Het optreden van de benefactief zorgt verder voor de aspectuele specificatie [+perfectief] (Cornips 1994: 143). Dit wordt verder toegelicht in 1.4.

1.2.2. Semantische eigenschappen van de benefactief

Er is een onderscheid gemaakt in vier verschillende gebruiken van de benefactief:

- a) Werkwoorden van creatie, waarbij er een ontvanger is van het gecreëerde voorwerp. Voorbeelden: *maken, bereiden*.
- b) Werkwoorden van halen/verkrijgen waarbij er een ontvanger is, maar de handeling geen creatie uitdrukt. Voorbeelden: *kopen, halen*.
- c) Werkwoorden van transformatie waarbij er een ontvanger is en de ontvanger mogelijk al eerder eigenaar was van het te transformeren voorwerp. Voorbeelden: *strijken, repareren*.
- d) Werkwoorden waarbij er geen enkele ontvanger is. Voorbeelden: *zingen, neerzetten*. (Coleman & Vogelaar 2003: 201 en Van Bree 1981: 309).

De conclusie van Coleman & Vogelaar is dat het per dialectspreker verschilt tot in hoeverre aan deze condities moet worden voldaan. Sommige sprekers gebruiken de benefactief bijvoorbeeld louter om

uit te drukken dat een object fysiek ter beschikking komt van de entiteit die door de benefactief wordt uitgedrukt, terwijl andere sprekers de benefactief ook gebruiken als dit niet het geval is (Coleman & Vogelaar 2003: 206). Van Bree (1981: 309-310) verklaart dat het hier niet om zuivere benefactiefconstructies gaat, maar benefactiefconstructies met een ingesloten possessieve datief (zie 1.1.1.). Hij geeft onder andere het voorbeeld:

(14) Wil je me de bedden dan ook opmaken (Van Bree 1981: 310).

In dit voorbeeld zou *me* niet alleen aanduiden in wiens belang de handeling (het opmaken van de bedden) is, maar ook wiens bezit de bedden zijn. Dit lijkt niet op voor het volgende voorbeeld:

(15) Kun je me de brieven van oma op de post doen?

De expliciete bezitsrelatie tussen *de brieven* en *oma* zou de bezitsrelatie die door de possessieve datief wordt uitgedrukt kunnen verstoren, maar doet dit niet. De juiste lezing van de bovenstaande zin is de volgende: de spreker (*me*) is in het bezit van de brieven van oma en vraagt de luisteraar (*je*) om deze (*de brieven van oma*) op de post te doen. Sterker nog, dit bezit verdwijnt volledig als we de benefactief-possessieve datief verander in een belanghebbend voorwerp:

(16) Kun je de brieven van oma voor mij op de post doen?

In dit voorbeeld kunnen de brieven ook nog bij oma liggen, maar heeft de spreker zelf geen zin om naar oma te gaan en de brieven op de post te doen. De bezitsrelatie tussen het belanghebbend voorwerp en het direct object is dus niet zo sterk als de bezitsrelatie tussen het directe object en de possessieve datief-benefactief dubbelconstructie.

1.2.3. Semantische verschillen met het belanghebbend voorwerp

Hoewel een voorzetselconstituent met *voor* het beste alternatief uit de Standaardtaal is, zijn er twee betekenisverschillen tussen de benefactief en het belanghebbend voorbeeld. Allereerst kan de benefactief nooit de eigenschap [-levend] hebben, terwijl het belanghebbend voorwerp dat wel kan (Van Bree 1981: 169). Daarnaast zorgt de linguïstische eigenschap [+perfectief] ervoor dat sommige contexten het niet toelaten om het resultaat van de handeling te ontkennen:

(17) Ik heb een huis voor hem gezocht, maar ik heb niks gevonden (van Bree 1981: 169)

(18)*Ik heb hem een huis gezocht, maar ik heb niks gevonden. (ibidem.)

1.3. De invloed van L1 op L2

De invloed van het Limburgs dialect op het Standaardnederlands van Limburgers kan bekeken worden vanuit een breder perspectief: wat is de invloed van de moedertaal op tweedetaalverwerving? Hierover zijn meerdere theorieën.

1.3.1. Full Transfer/Full Access model

Het Full Transfer/Full Access model (FT/FA) van De Schwartz & Sprouse (1994, 1996) houdt in dat de moedertaal het uitgangspunt is voor het leren van de tweede taal:

According to the FT/TA mode, the entirety of the L1 grammar [...] is the L2 initial state [...]. This means that the starting point of L2 acquisition is quite distinct from that of L1 acquisition. (De Schwartz & Sprouse 1996: 41).

Het overnemen van bepaalde grammaticale structuren uit de moedertaal in de tweede taal zou te verklaren zijn aan de hand van dit model. De tweede taal wordt immers opgebouwd uit grammaticale elementen van de eerste taal.

1.3.2. Processability theory

De processability theory van Pienemann (1998) en gaat uit van verschillende fases waarin een taal wordt verworven. Merk op dat er minder focus ligt op de invloed van L1 op L2. 'It is the sole objective of processability theory to determine the sequence in which procedural skills develop in the learner' (Pienemann & Håkansson 1999: 386). Sayehli (2001) gebruikt zowel de processability theory als het FT/FA model van De Schwartz & Sprouse (1994, 1996) in een onderzoek naar het leren van Duitse woordvolgorde door Zweedse moedertaalsprekers. Hoewel Sayehli (2001) wel bewijs vindt voor de processability theory en niet voor het FT/FA model, leent de processability theory zich niet voor het beschrijven van syntactische language transfer van de benefactiefconstructie.

1.3.3. Matrix Language Frame model

Hermens (2012) beschrijft in haar bachelorscriptie een onderzoek naar het gebruik van reflexieven uit de Limburgse syntaxis in het Nederlands door kinderen. Haar hypothese, die deels bevestigd wordt, is dat kinderen in een Limburgstalige omgeving sneller reflexieven uit het Limburgs zullen overnemen in de Standaardtaal dan Zuid-Limburgse kinderen waarbij er thuis niet Limburgs gesproken wordt (Hermens 2012: 8). Ze baseert haar hypothese op het Matrix Language Frame model (MLF) van Myers-Scotton (2006). Dit model gaat er onder andere vanuit dat niet één taal tegelijkertijd is geactiveerd, maar dat meertalige sprekers meerdere talen gelijktijdig geactiveerd kunnen hebben, waardoor

bepaalde morfemen van de ene taal in een context en structuur van de andere taal (de matrixtaal) kunnen verschijnen (Myers-Scotton 2006: 253).

Hermens (2012) beperkt zich in haar onderzoek tot de volgende vier reflexiefconstructies:

- a) Aspectueel reflexief
- b) Possesief reflexief
- c) Ergatief intransitief reflexief
- d) Onpersoonlijke passief reflexief

Zij kijkt dus niet naar de benefactief en ook niet naar de middel-constructie.

Daar waar het onderzoek van Hermens (2012), van alle verschillende indirect object-constructies die Cornips (1994) noemt, niet kijkt naar de benefactief en de middel-constructie, richt dit onderzoek zich juist op de benefactiefconstructie. Een overeenkomst met Hermens (2012) is dat het hier eveneens gaat om het optreden van de Limburgse indirect-objectconstructies in taaluitingen in de Standaardtaal. De onderzoeksvraag die hierbij hoort luidt:

Hoe verschilt de waardering voor zinnen in het Standaardnederlands met een benefactief en zinnen met een belanghebbend voorwerp door Limburgssprekende Limburgers enerzijds en niet-Limburgers anderzijds?

Omdat er tot op heden nog geen sluitende definitie voor het ‘Limburgs’ is gegeven, wordt de groep ‘Limburgssprekende Limburgers’ beperkt tot sprekers van een Oost- of Centraal-Limburgs dialect. Voor de groep niet-Limburgers wordt echter de geografische provinciegrens aangehouden. Sprekers uit Noord-Limburg (Kleverlandse dialecten) worden zo niet meegenomen in het onderzoek. Vanaf nu zal de eerste groep (Sprekers van een Oost- of Centraal-Limburgs dialect) worden benoemd met de naam *Limburgers*. De andere groep wordt voortaan *niet-Limburgers* genoemd.

De eerste hypothese is dat de benefactiefzinnen als minder grammaticaal worden beoordeeld dan de zinnen met een belanghebbend voorwerp. Dit zou dan gelden voor zowel de Limburgers als niet-Limburgers.

De tweede hypothese is dat de waardering van benefactiefzinnen hoger is door Limburgers dan door niet-Limburgers. De verklaring hiervoor is dat het dialect ook cognitief actief is bij het verwerken van uitingen in de standaardtaal, naar het voorbeeld van het MLF-model van Myers-Scotton (2006) en zelfs actief is geweest bij het leren van de standaardtaal, volgens het FT/FA-model van De Schwartz & Sprouse (1994, 1996).

2. Methode

2.1. Materiaal

Met het programma Qualtrics is een vragenlijst opgesteld van 60 zinnen: 30 targetzinnen en 30 fillers. De targetzinnen waren ofwel zinnen met een benefactiefconstructie, ofwel zinnen met een voorzetselconstituent (een *voor*-constituent) als indirect object in plaats van een benefactief. Er zijn in totaal twee lijsten gebruikt, waarbij iedere zin twee condities kon hebben: benefactief of voorzetselconstituent.

Zoals blijkt uit de gegeven voorbeelden in tabel 1 kunnen in de benefactief gebruikte reflexieven zoals *zich* en *me* in het belanghebbend voorwerp optreden in de versterkte vorm: *zichzelf*, *mezelf*. Ook kan het belanghebbend voorwerp zowel vóór als na het directe object staan, terwijl de benefactief altijd vóór het directe object staat.

Tabel 1: voorbeeldzinnen die gebruikt zijn in de vragenlijst

Benefactief	Belanghebbend voorwerp
Henk heeft Klaar een cadeau gekocht.	Henk heeft een cadeau gekocht voor Klaar.
De politieagent leest zich een thriller.	De politieagent leest een thriller voor zichzelf.
De kastelein zet zijn gasten een kop koffie.	De kastelein zet voor zijn gasten een kop koffie.

In dit onderzoek zijn benefactiefconstructies gebruikt volgens de beschrijving van Coleman & Vogelaar (2003). Hun beschrijving van de benefactief verschilt met de beschrijving van Van Bree (1981) dat het directe object altijd ter beschikking komt van de entiteit in de benefactief. Van Bree (1981) noemt een constructies zoals die in zin (19) en (20) geen benefactief maar een possessieve datief, Coleman & Vogelaar (2003) noemen deze constructies wel een benefactief (zie 1.2.2).

(19) Zal ik jou ook het vuilnis mee naar de klinko nemen?

(20) De politieagent leest zich een thriller.

Daarnaast zijn er een aantal zinnen waarvan het onduidelijk lijkt of hier een zuivere benefactief aanwezig is. Zin (21) en (22) zijn hier voorbeelden van. De reden om de reflexieven in deze zinnen een benefactief te noemen is dat de Nederlandse equivalent een voorzetselconstituent met het voorzetsel *voor* is.

(21) Laat mij die vaas niet vallen.

(22) Dat is me te veel duur.

Ook de dertig fillers kunnen worden ingedeeld in twee categorieën: enerzijds 15 grammaticaal correcte zinnen en anderzijds 15 grammaticaal incorrecte zinnen. Hier wordt met grammaticaal bedoeld op de grammaticaregels zoals deze in de handboeken geschreven staan. Voorbeelden van gebruikte ongrammaticale zinnen zijn: het subject-hun, de constructie groter als en foutief beknopte bijzinnen.

2.2. Procedure

De proefpersonen werd gevraagd om de zinnen op een 9-puntsschaal te beoordelen op grammaticaliteit. Hierbij werd expliciet vermeld dat het niet gaat om de correctheid van de zinnen, maar of zij zelf de zinnen goed vonden klinken of niet.

Aan het einde van de survey volgden ook nog een aantal algemene vragen, waaronder in welke provincie(s) ze zijn opgegroeid en of ze dialect spreken. Aan alle Limburgse dialectsprekers is vervolgens gevraagd in welke gemeente(s) ze zijn opgegroeid.

2.3. Proefpersonen

De proefpersonen zijn geworven via de sociale media. Onder de proefpersonen bevonden zich 13 dialectsprekende Limburgers en 16 niet-Limburgers. Ook waren er 3 niet-dialectsprekende Limburgers. Zij zijn niet meegenomen in de analyse. Onder de geanalyseerde responsen waren er 6 afkomstig van mannen en 23 van vrouwen, met leeftijden tussen de 19 en 59 jaar. Ze zijn na het afnemen van de survey in twee groepen ingedeeld: de niet-Limburgers enerzijds en de dialectsprekende Limburgers anderzijds. Van deze laatste groep zijn er 12 opgegroeid in de gemeente Beesel en 1 in de gemeente Maasgouw.

2.4. Analyse

In de analyse zal middels het programma SPSS een Two-way ANOVA worden uitgevoerd om het verschil tussen de waarderingen van de benefactief- en de belanghebbend-voorwerpzinnen en tussen de Limburgers en niet-Limburgers. De fillers worden daarnaast meegenomen in de controlegroep om een verschil in waardering voor grammaticale en ongrammaticale zinnen tussen Limburgers en niet-Limburgers uit te sluiten.

3. Resultaten

Zoals in tabel 2 en grafiek 1 is te zien is de waardering voor het belanghebbend voorwerp voor zowel Limburgers als niet-Limburgers hoger dan de waardering voor de benefactief. Dit is een significant verschil ($t(116)=-13,56$ $p<.001$).

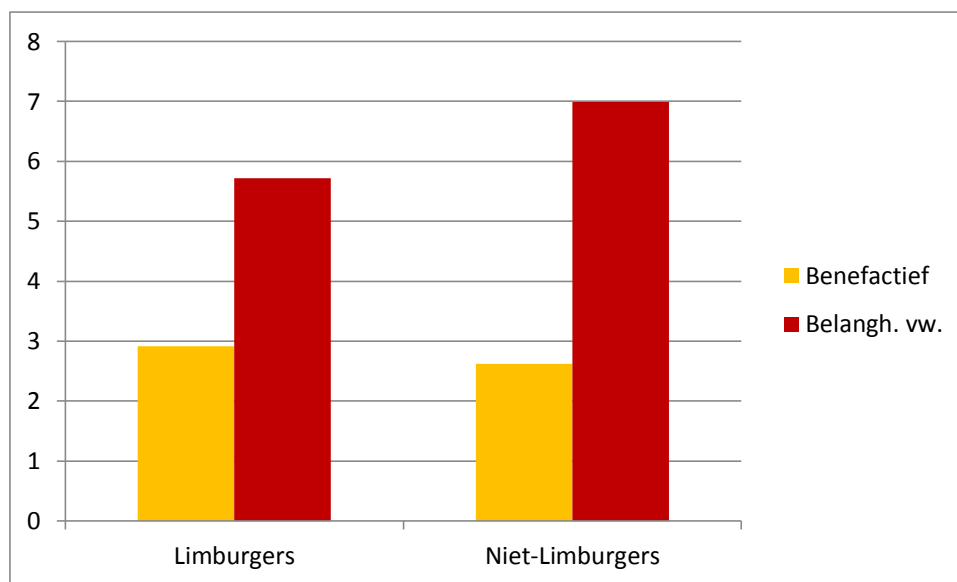
Kijken we louter naar de beoordeling van de benefactiefzinnen, dan zien we geen significant verschil tussen de beoordeling door niet-Limburgers en de beoordeling door Limburgers ($p=.250$). Opmerkelijk

genoeg zien we wel dat de belanghebbend-voorwerpzinnen significant hoger gewaardeerd worden door niet-Limburgers dan door Limburgers ($t(56) = 2,86$, $p = .006$).

Na afname van een two-way ANOVA kan gezegd worden dat het verschil in waardering van het belanghebbend voorwerp en de benefactief significant kleiner is bij Limburgers dan bij niet-Limburgers ($F(1) = 9,51$, $p = .003$).

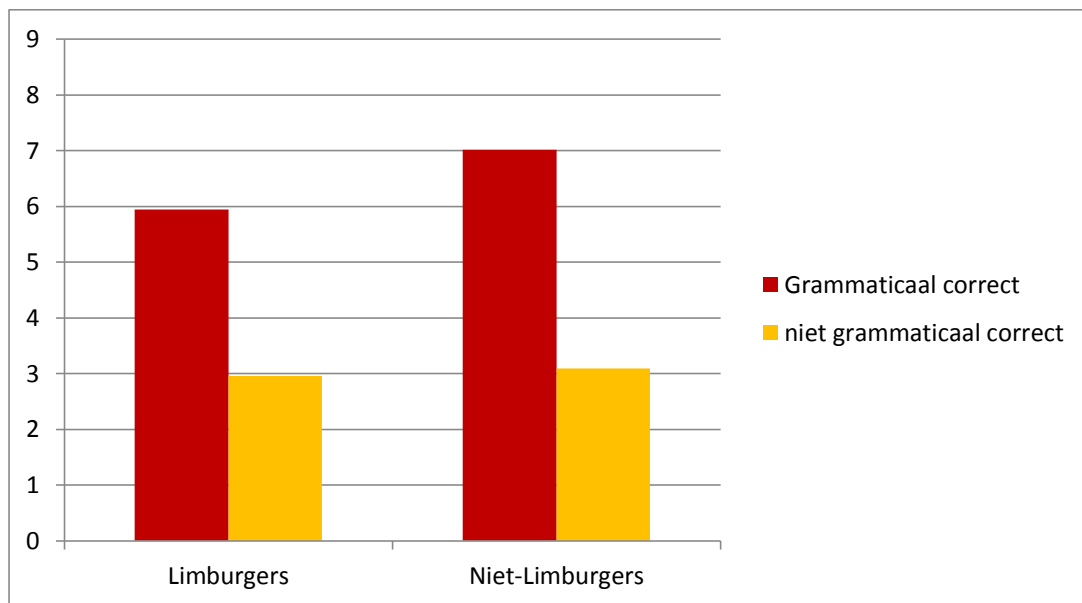
Tabel 2: gemiddelde waardering (1=ongrammaticaal, 9=grammaticaal) (standaarddeviatie staat tussen haakjes) van de benefactiefconstructie en het belanghebbend voorwerp door Limburgers en niet-Limburgers.

	<i>Limburgers</i>	<i>Niet-Limburgers</i>
<i>Benefactief</i>	2,92 (1,15)	2,62 (0,82)
<i>Belangh. vw.</i>	5,72 (1,76)	6,99 (1,60)

Grafiek 1: Gemiddelde beoordeling van de grammaticaliteit

Zoals blijkt uit grafiek 2 ligt de waardering van alle zinnen (zowel de target- als de fillerzinnen) door Limburgers lager dan de waardering door niet-Limburgers. Dit is een significant verschil ($F(1) = 4,02$, $p = .047$). Ook laat deze controlettoets zien dat de niet-grammaticale zinnen significant lager worden gewaardeerd dan de grammaticale zinnen ($F(1) = 131,82$, $p < .001$). Het verschil tussen de waardering van grammaticaal correcte zinnen en grammaticaal incorrecte zinnen verschilt echter niet tussen de Limburgers en niet-Limburgers ($F(1) = 2,45$, $p = .120$). Limburgers zijn dus niet minder gevoelig voor grammaticaliteit dan niet-Limburgers.

Grafiek 2: Waardering van alle zinnen door Limburgers en niet-Limburgers

4. Conclusie

De hypothese dat er een algemene voorkeur is voor de belanghebbend-voorwerpconstructen over de benefactiefzinnen blijkt uit de resultaten juist te zijn. Dit verschil blijkt niet te komen doordat Limburgers gevoeliger zijn voor grammaticaliteit dan niet-Limburgers. De controleanalyse wijst er namelijk op dat dit niet het geval is.

Dat de benefactiefconstructie in de Standaardtaal hoger gewaardeerd wordt door Limburgers dan door niet-Limburgers, hoeft echter niet te betekenen dat Limburgers deze constructie ook in hun Standaardtaalgebruik toepassen. Ook voor de Limburgers geldt nog steeds een sterke voorkeur voor het belanghebbend voorwerp.

Voor vervolgonderzoek is het dan ook interessant om terug te gaan naar de gesproken taaluiting. Door de gesproken taal van Limburgers te analyseren, kan onderzocht worden of er inderdaad benefactiefconstructies in de gesproken taal voorkomen. Dat zou zowel gelden voor de gesproken Standaardtaal als het gesproken dialect door Limburgers. Ze mogen dan wel een minder grote voorkeur hebben voor het belanghebbend voorwerp ten opzichte van de benefactief dan de niet-Limburgers, maar dat betekent nog niet dat de benefactief nog voorkomt in de gesproken taal. Voor alsnog blijft het onduidelijk of de benefactief een veelvoorkomende vorm is, of dat het zinnetje 'vergits se dich diene iPad neet' een zeldzame taaluiting was.

5. Bibliografie

Bree, C. van (1981). *Hebben-constructies en datiefconstructies binnen het Nederlandse taalgebied*. Proefschrift Rijksuniversiteit Leiden 1981. Hendirk Ido Ambacht: Intercontinental Graphics.

Colleman, T. & Vogelaer, G. de (2003). 'De benefactiefconstructie in de Zuid-Nederlandse dialecten.' In: *Taal en tongval* 15-16. 184-208.

Cornips, L. (1994). *Syntactische variatie in het algemeen Nederlands van Heerlen*. Proefschrift Universiteit van Amsterdam 1994. Amsterdam: IFOTT Amsterdam.

Cornips, L. & Hulk A. (1996). 'Ergative reflexives in Heerlen Dutch and French'. In: *Studia Linguistica* 50,1. 1-21.

Hermens, E. (2012). *Hij eet zich een appel. Een inventarisatie van het gebruik van reflexieve anaforen door kinderen in Zuid-Limburg*. Bachelorscriptie Universiteit van Utrecht.

Geraadpleegd op 16 april 2015 via <http://dspace.library.uu.nl/handle/1874/252209>.

Keßler, J. (2008). *Processability Approaches to Second Language Development and Second Language Learning*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishings.

Meyers-Scotton, C. (2006). *Multiple voices: an introduction to bilingualism*. Malden: Blackwell Publishing.

Pienemann M. (1998). 'Developmental dynamics in L1 and L2 acquisition: processability theory and general entrenchment.' In: *Bilingualism, Language, and Cognition* 1. 1-20.

Pienemann M. & Håkansson G. (1999). 'A unified approach to the development of Swedish as L2. A processability account.' In: *Studies in Second Language Acquisition* 21. 383-420.

Sayehli, S. (2001). *Transfer and syntax? A study on the acquisition of German word order by Swedish native speakers*. MA Thesis Lund University.

Schwartz, B.D. & Sprouse, R.A. (1996). 'L2 cognitive states and the Full Transfer/Full Access model.' In: *Second Language Research* 12, 1. 40-72.

6. Bijlagen

6.1. Gebruikte targetzinnen

Benefactief	Belanghebbend voorwerp
Laat mij die vaas niet vallen.	Laat voor mij die vaas niet vallen.
Dat is me te veel duur.	Dat is te duur voor mij.
De politie moet de rechter nog getuigen zoeken.	De politie moet voor de rechter nog getuigen zoeken.
Ik haal me denk ik een nieuwe fiets.	Ik haal denk ik een nieuwe fiets voor mezelf.
Italiaanse koks bakken zichzelf het liefst pizza.	Italiaanse koks bakken het liefst pizza voor zichzelf.
Prinses Margriet leest het goede doel boeken voor aan kleuters.	Prinses Margriet leest voor het goede doel boeken voor aan kleuters.
Jan heeft zich een weekje vrij genomen.	Jan heeft voor zichzelf een weekje vrij genomen.
De wandelaar bestelde zich een stuk abrikozentaart.	De vermoeide fietser bestelde voor zichzelf een stuk abrikozentaart.
Henk heeft Klaar een cadeau gekocht.	Henk heeft voor Klaar een cadeau gekocht.
De juffrouw pakt zich nog een appeltje.	De juffrouw pakt nog een appeltje voor zichzelf.
Petra neemt zich naar elk verkleedpartijtje een jurk mee.	Petra neemt naar elk verkleedpartijtje een jurk voor zichzelf mee.
Je moet je maar wat hoestdrank drinken zodat je snel beter wordt.	Je moet voor jezelf maar wat hoestdrank drinken zodat je snel beter wordt.
Heeft de wandelaar zich een stuk fruit gegeten?	Heeft de wandelaar voor zijn eigen bestwil een stuk fruit gegeten?
Arabische jongens zetten hun klasgenoten thee.	Arabische jongens zetten thee voor hun klasgenoten.
Kun je me de nieuwe single van Bløf draaien?	Kun je voor me de nieuwe single van Bløf draaien?
In iedere discotheek draaien ze de liefhebbers housemuziek.	In iedere discotheek draaien ze voor de liefhebbers housemuziek.
Ik moet me toch eens gezonder gaan eten.	Ik moet voor mijn eigen bestwil toch eens gezonder gaan eten.
Mijn ouders drinken zich iedere avond een wijntje.	Mijn ouders drinken voor zichzelf iedere avond een wijntje.
Opa heeft me een souvenir uit India meegebracht.	Opa heeft een souvenir uit India voor me meegebracht.
De jarige pakt zich altijd het grootste stuk taart.	De jarige pakt het grootste stuk taart altijd voor zichzelf.
De coach heeft de sporters nieuwe kleren besteld.	De coach heeft voor de sporters nieuwe kleren besteld.
Mijn broer en zijn vriendin kopen zich een huis.	Mijn broer en zijn vriendin kopen een huis voor zichzelf.
Zal ik jou ook het vuilnis mee naar de klike nemen?	Zal ik ook voor jou het vuilnis mee naar de klike nemen?
De politieagent leest zich een thriller.	De politieagent leest voor zichzelf een thriller.
Ik heb mijn vader nieuwe schoenen gehaald.	Ik heb nieuwe schoenen voor mijn vader gehaald.
Sommige films zijn kinderen te gewelddadig.	Sommige films zijn te gewelddadig voor kinderen.
Lisa laat haar oma de hond uit.	Lisa laat de hond uit voor haar oma.
De kastelein zet zijn gasten een kop koffie.	De kastelein zet voor zijn gasten een kop koffie.
Ik heb mijn vrienden gisteravond een ei gebakken.	Ik heb gisteravond een ei gebakken voor mijn vrienden.
Ik zoek me nog een date voor het galabal.	Ik zoek nog een date voor mezelf voor het galabal.

6.2. Gebruikte fillers

Grammaticaal juist

De bakkerij heeft haar deuren vlak na de crisis weer geopend.
Janine wast zich veel vaker dan de meeste van haar vriendinnen.
Het schilderij van Da Vinci is vorig jaar opnieuw geveerd geworden.
Ik denk niet dat veel kinderen de actualiteiten meegekregen hebben.
De verwoestingen van de tsunami hebben voor veel leed gezorgd.
Blijft u maar lekker op de bank liggen.
Zij hebben zich door de tegenstanders niet laten kennen.
Je zult wel moet zijn van allemaal die ochtend-workouts.
Bami wordt ook wel eens het lekkerste oosterse gerecht genoemd.
Jongeren schijnen zich niet langer in te zetten voor vrijwilligerswerk.
Hangmatten in kuuroorden kunnen overspannen werkers ontspanning bieden.
Gitaristen kunnen met hun solo's hun publiek makkelijk omver blazen.
Steeds vaker zullen restauranteigenaars oudere personeelsleden gaan ontslaan.
De twitteraccounts van BN'ers staan vol uitzinnige reacties van hun fans.
Nog nooit hebben tandartsen zoveel gouden vullingen gelegd als in 2012.

Grammaticaal onjuist

Mensen met kiespijn moeten hun niet aanstellen.
Een aantal programmeurs zijn het niet eens met hun baas.
Het witte huis is erg eerder gebouwd dan de Eiffeltoren.
Schoonmakers protesteren vaak, maar hun moeten zich niet aanstellen.
Mijnes inziens mag de aanvullende studiebeurs worden afgeschaft.
Nederland had niet van Turkije mogen verliezen, want hun waren veel slechter.
Marijn heeft het judokampioenschap gewonnen en nu een gouden beker.
Ik luister veel liever naar hiphop dan als naar klassieke muziek.
Als kok zijnde wordt er van je verwacht dat je iets exotisch kunt koken.
De boeken van Heleen van Rooyen kosten veel duurder dan die van Mulisch.
Al die reclames over afslankproducten beginnen me te ergeren.
Guus gaat al vroeg naar het station om op de trein op te wachten.
Leraren blijken streng voor studenten als ze aan hun de cijfers bekendmaken.
Iedere vrijdag van de maand doe ik altijd een rondje over de Veluwe fietsen.
Toen de agent de vrouw zag strippen, vroeg hij van: 'Doe je dat thuis ook?'